

І. Ф. Літвінова,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0674-8728>

А. А. Малихіна,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДЕЯКИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національний авіаційний університет

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: irina_litvinova@ukr.net, 5787857@stud.nau.edu.ua

Мета: використовуючи кримінальне процесуальне законодавство України, провести аналіз деяких видів слідчих (розшукових) дій та з'ясувати особливості їх проведення в умовах воєнного стану.

Методи дослідження: абстрактно-логічний, порівняльно-правовий, аналітичний та спеціально-юридичні методи, зокрема формально-юридичний та формально-логічний методи. **Результати:** встановлено, що слідчі (розшукові) дії є значущим інструментом доказування в кримінальному провадженні. Запропоновано адаптувати нормативну-правову базу в сфері слідчих (розшукових) дій відповідно до умов воєнного стану. **Обговорення:** процесуальні аспекти проведення деяких слідчих (розшукових) дій та характеристика кожного з них. Наразі існує нагальна проблема приведення у відповідність з умовами спеціального режиму дій, спрямованих на отримання та перевірку доказів у кримінальному провадженні.

Ключові слова: слідчі розшукові дії; воєнний стан; докази; обшук; допит; огляд; слідчий експеримент; досудове розслідування; кримінальне провадження; кримінальне процесуальне законодавство.

Постановка проблеми та її актуальність. Слідчі (розшукові) дії є важливим елементом у кримінальному провадженні, завдання якого полягає у виявленні, фіксації та перевірці доказів. Від того, наскільки точно будуть дотримані вимоги кримінального процесуального та іншого спеціального законодавства, залежить наскільки успішно буде проведене розслідування і наскільки справедливим виявиться вирок суду. Враховуючи те, що на території України введено воєнний стан, слідчі (розшукові) дії як спосіб оцінки доказів зазнали суттєвих змін та дещо ускладнилось їх проведення. Зловживання з боку правоохоронних та інших органів, порушення прав і свобод людини і громадянина – це не єдині проблеми, з якими може зіштовхнутись кожен із нас. Тому, на сьогодні, надзвичайно

актуальним та важливим є з'ясування та визначення особливостей проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Питання кримінального провадження в умовах воєнного стану досліджені в роботах наступних науковців: І.В. Гловюк, О.М. Дроздова, В.А. Завтура, О.О. Кравчука, Т.О. Лоскутова, В.В. Михайленко, В.В. Рогальської, Г.К. Тетерятник, Т.Г. Фоміної.

Деякі аспекти доказування в кримінальному провадженні та слідчі (розшукові) дії як засіб такого доказування, вивчали та досліджували у своїх працях багато вчених: С.Б. Мелешев, О.С. Старенький, М.А. Погорецький, О.Я. Баєв, С.М. Стахівський, А.О. Шульга, І.М. Лузгін, М.М. Михєнко, В.Т. Нор, Р.С. Белкін, І.Циллорик,

В.П. Шибко, В.І. Галаган, А.Я. Дубинський, О.А. Осауленко, А.П. Лазарев, О.М. Ларін, І.Ф. Ліпвінова, Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, Д.Б. Сергєєва, В.Г. Гончаренко, С.А. Шейфер, М.Є. Шумило, Р.А. Авраменко, А.М. Безносок, В.Г. Дрозд, Д.О. Коваль, О.В. Лазукова, Р.І. Мельник, М.С. Туркот, Т.П. Чубко, М.С. Цуцкірідзе та інші. Але все ж, питання проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану потребує доопрацювання та ще глибшого вивчення.

Метою статті є дослідження особливостей проведення слідчих розшукових дій в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слідчі (розшукові) дії є значущою складовою реалізації завдань кримінального провадження визначених кримінальним процесуальним законодавством. Так, навесні минулого року до Кримінального процесуального кодексу було внесено ряд змін у зв'язку з дією воєнного стану на території України. Зокрема, Законом України від 15.03.2022 р. № 2125-ІХ «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав» назва була змінена наступним чином: «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації та/або інших держав проти України», а текст було доповнено ст. 616 КПК України [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 223 КПК України: «Слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні» [2]. Вони є важливим способом збирання та фіксації доказів у вищезгаданому судочинстві. Зокрема, до них належать наступні види:

- 1) допит;
- 2) пред'явлення для впізнання;
- 3) огляд;
- 4) експертиза трупів;

- 5) освідування особи;
- 6) обшук;
- 7) слідчий експеримент;
- 8) проведення експертизи.

Нижче розглянемо більш детально характеристики деяких з них.

Допит - це слідча (розшукова) дія, спрямована на отримання показань від осіб про обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [2].

Виділяють такі види допиту за КПК України:

- допит свідка (ст. 225);
- допит потерпілого (ст. 225);
- допит малолітньої або неповнолітньої особи (ст. 226);
- допит обвинуваченого (ст. 351);
- допит експерта (ст. 356).

Деякі науковці виокремлюють також допит підозрюваного та допит підсудного.

Як відомо, суд досліджує докази безпосередньо. Показання учасників кримінального провадження суд отримує усно. Не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Суд може прийняти як доказ показання осіб, які не дають їх безпосередньо в судовому засіданні, лише у випадках, передбачених цим Кодексом (ч. 1, ч. 2 ст. 23 КПК України) [2]. Наведені вище положення свідчать про те, що загалом суд приймає до уваги лише ті докази, що були надані йому напряму в ході судового розгляду.

С.Л. Лисаченко відмічає, що допит на стадії досудового розслідування є неефективним засобом отримання відомостей від особи. Слідчий, прокурор у досудовому провадженні виконує значний обсяг процесуальної діяльності щодо проведення допиту осіб, але результати зазначеної слідчої (розшукової) дії не мають жодного значення для представників суду. Це обумовлює повторне проведення допиту осіб у судовому засіданні як під час досудового розслідування, так і у ході судового провадження [3, с. 365]. Автор приходять до висновку, що зміст правової регламентації проведення допиту слідчим, прокурором на стадії досудового розслідування має бути змінений у частині виключення поло-

ження щодо попередження осіб про кримінальну відповідальність та спрощення процедури здійснення та фіксування допиту [3, с. 365].

Крім того, положення ч. 11 ст. 615 КПК України визначають, що показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації. А також показання, отримані під час допиту підозрюваного, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді виключно у випадку, якщо у такому допиті брав участь захисник, а хід і результати проведення допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації.

Науковці Є. Крапивін, Ю. Белоусов та А. Орлеан вдало підмітили, що в умовах воєнного стану можна спростити дану процедуру, шляхом використання показань, що не були отримані безпосередньо в суді, але за умови дотримання процесуальних гарантій та повної та безперервної відеофіксації допиту. Тому, законом № 2201-ІХ від 14.04.2022 суду було надано право обґрунтовувати свої рішення показаннями, наданими під час допиту слідчому чи прокурору свідком, потерпілим та підозрюваним у кримінальних провадженнях, що здійснюються в умовах воєнного стану [10]. Слід звернути увагу на те, що рішення про визнання досудових показань доказами судом не може прийматися формально лише з огляду на введення режиму воєнного стану на всій території держави. Суд має оцінювати конкретні обставини здійснення судового провадження, активність проведення бойових дій на певній території, рівень небезпеки для учасників кримінального провадження тощо. Лише за такого змістовного підходу суд повинен визначати «неможливість» отримання показань у ході судового розгляду та можливість використання у доказуванні пока-

зань, що одержані на стадії досудового розслідування [5].

Отож, перейдемо до наступного виду слідчих дій – обшуку.

Згідно з ч. 1 ст. 234 КПК України обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб [2].

Варто зазначити, що право на проведення обшуку надане слідчому або прокурору, а підставою ж є ухвала слідчого судді (за загальним правилом). Наразі, уповноваженим надавати дозволи є прокурор, а відповідним документом є постанова про проведення обшуку. Вона має містити строк дії, який має становити не більше одного місяця з моменту винесення до дати проведення обшуку, а також відомості про речі, документи або осіб для виявлення яких проводиться обшук і місце проведення обшуку.

За загальним правилом, проведення обшуку в нічний час не допускається, крім невідкладних випадків, які прямо вказують на можливість втрати речових доказів, слідів кримінального правопорушення або втечі підозрюваного (ч. 4 ст. 223 КПК) [6]. З появою змін в КПК України дана норма була повністю змінена. Це дає змогу проводити обшук в період з 22 години ночі до 6 години ранку. В зв'язку з наведеним вище виникає наступне питання: «Яким чином буде забезпечений доступ захисника, оскільки нині по всім регіонам країни введена комендантська година?». В такому випадку варто скористатись положеннями ч. 12 ст. 615 КПК України в якій йдеться про необхідність в забезпеченні участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії, а в разі неможливості, використовуючи технічні засоби (відео-, аудіозв'язку), тобто дистанційно.

Відповідно до статті 615 Кримінального процесуального кодексу України обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої

(розшукової) дії [2]. Однак, у зв'язку з веденням на території України воєнного стану, Кримінальним процесуальним кодексом України передбачено можливість проведення обшуку без участі понятих, якщо існує потенційна небезпека для їхнього життя чи здоров'я. В такій ситуації необхідно в обов'язковому порядку фіксувати хід і результати проведення обшуку доступними технічними засобами шляхом здійснення безперервного відеозапису [7]. Отже, виходячи з вище наведеного можна стверджувати про те, що в разі зупинення відеозапису чи умисних дій з недотримання умов відеозапису, таку слідчу дію можна вважати проведеною з порушенням вимог КПК України.

Слідчий у протоколі обшуку повинен зазначити повністю і детальну інформацію щодо всього майна, яке вилучається. Якщо вилучаються технічні пристрої має бути вказано – модель, марку, колір, серійний номер, якщо ж вилучаються грошові кошти – має бути зазначена сума, валюта, номери купюр, номінал та їхня кількість. Також однією з особливостей проведення обшуку в період дії воєнного стану є можливість слідчого здійснювати фіксацію доступними технічними засобами без складання відповідного протоколу. Однак у подальшому протокол все одно має бути складений протягом 72 годин [7].

Отже, зміни були запроваджені на вимогу сучасності, вони мають безпосередній вплив на хід кримінального провадження, а особливо досудового розслідування, в умовах воєнного стану. Викликає застереження те, що такі зміни розширюють повноваження сторони обвинувачення та можуть привести до порушення прав підозрюваного та обвинуваченого в кримінальному провадженні [11].

Разом з тим, враховуючи особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану, чинний КПК України містить положення про заборону проведення у разі існування загрози безпеці учасників тільки однієї слідчої (розшукової) дії – слідчого експерименту (ч. 4 ст. 240 КПК України).

Не менш нагальним є питання проведення огляду трупа на місці події під час дії особливого режиму. Відповідно до ст. 230 КПК України

пред'явлення трупа для впізнання здійснюється з додержанням вимог, передбачених ч. 1 та ч. 8 ст. 228 КПК України. М.С. Цуцкірідзе з цього приводу зазначає наступне: «Як правило, після отримання інформації про наявність загиблих осіб у зазначеній зоні (про що здебільшого стає відомо від військовослужбовців, які несуть службу на лінії розмежування) працівники поліції узгоджують можливість проведення огляду місця події з командуванням відповідних військових підрозділів, та, якщо останні гарантують безпеку слідчо-оперативній групі, необхідні слідчі дії проводяться безпосередньо на місці виявлення трупа. У разі небезпеки у даному районі й неможливості проведення слідчої дії військові самі доставляють труп у найближче безпечне місце, де проводиться огляд» [9, с. 149]. Наказ Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства охорони здоров'я України, Служби безпеки України «Про затвердження Інструкції з пошуку та транспортування тіл (останків) загиблих, померлих (зниклих безвісти) під час проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей» є тим документом, що частково регулює дану тему.

Як відомо, для впізнання пред'являється лиш один труп, через що можуть виникнути труднощі у разі масової загибелі людей. Тому, доцільнішим буде трохи змінити наявний алгоритм. Для початку краще провести допит з уточнюючими питаннями, що дасть змогу значно звузити коло осіб. Далі провести процедуру проведення для впізнання. Можливий також варіант використання методу пред'явлення для впізнання трупа по фото чи відео-зображенню. На нашу думку, це менш зашкодить особам, що впізнають загиблого. У випадку, якщо тіло достатньо понівечене чи спотворене, раціональнішим є звернення до молекулярно-генетичної експертизи.

Висновки. Підсумувавши все вищевикладене, можна зробити висновок, що розглянуті в статті деякі слідчі (розшукові) дії спрямовані на виявлення, фіксацію та оцінку доказів як в умовах воєнного часу, так і у мирний період. Також вони є важливими для встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення. Де-

які з таких дій не можуть бути здійснені відповідно до загальних умов, що визначені КПК, тому щодо них діє спрощена процедура. Незважаючи на це, законодавцю все ж необхідно повністю адаптувати нормативно-правову базу відповідно до дії особливого режиму та реалій сьогодення.

Література

1. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (дата звернення: 10.06.2023).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2097> (дата звернення: 10.06.2023).

3. Лисаченко С.Л. Проблеми проведення допиту на стадії досудового розслідування. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 364-368. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/528397.pdf>. (дата звернення: 12.06.2023).

4. Крапивін Є., Белоусов Ю., Орлеан А. Допити в умовах воєнного стану: особливості фіксації інформації та необхідність змін до законодавства. *Justtalk*. 23 бер. 2022 р. URL: <https://justtalk.com.ua/post/dopiti-v-umovah-voennogo-stanu-osoblivosti-fiksatsii-informatsii-ta-neobhidnist-zmin-do-zakonodavstva> (дата звернення: 14.06.2023).

5. Лоскутов Т.О. Правова регламентація допиту в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2022. Вип. 71. С. 315-320. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/263478/259727> (дата звернення: 10.06.2023).

6. Слідча (розшукова) дія ОБШУК. Підстави, права, обов'язки, наслідки. URL: [https://protocol.ua/ua/slidcha_\(rozshukova\)_diya_obshuk_pidstavi_prava_obov_yazki_naslidki/](https://protocol.ua/ua/slidcha_(rozshukova)_diya_obshuk_pidstavi_prava_obov_yazki_naslidki/) (дата звернення: 15.06.2023).

7. Обшуки під час дії воєнного стану в Україні: які підстави та особливості їх прове-

дення? URL: <https://www.reliance.com.ua/> (дата звернення: 17.06.2023).

8. Деякі процесуальні особливості проведення слідчих розшукових дій в умовах воєнного стану. URL: http://www.lsej.org.ua/11_2022/160.pdf (дата звернення: 18.06.2023).

9. Цуцкірідзе М.С. Проблемні питання досудового розслідування в зоні проведення антитерористичної операції. Особливості процесуального доказування у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях: матеріали круглого столу (26 лип. 2016 р.). Київ, 2016. С. 148-149.

10. Використання судом як доказу відеозапису показань, зібраних під час воєнного стану: які права особи можуть бути порушені? URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/vikoristannya-sudom-yak-dokazu-videozapisu-pokazanz-zibranih-pid-chas-voennogo-stanu-yaki-prava-osobi-mozhut-buti-porusheni/> (дата звернення: 20.06.2023).

11. Літвінова І.Ф., Лобай Д.М. Особливості проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи в умовах воєнного стану в Україні. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2022. № 4 (65). С. 172-178. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.65.17055>

References

1. Pro vnesennya zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrayiny shchodo udoskonalennya poryadku zdiysnennya kryminalnoho provadzhennya v umovakh voyennoho stanu: Zakon Ukrayiny vid 14 kvit. 2022 r. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (data zvernennya: 10.06.2023).

2. Kryminalnyy protsesualnyy kodeks Ukrayiny vid 13 kvit. 2012 r. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2097> (data zvernennya: 10.06.2023).

3. Lysachenko S.L. Problemy provedennya dopytu na stadiyi dosudovoho rozsliduvannya. *Porivnyalno-analitychne pravo*. 2017. № 6. S. 364-368. URL: <https://journals.indexcopernicus.com>

- /api/file/viewByFileId/528397.pdf. (data zvernennya: 12.06.2023).
4. Krapyvin Ye., Byelousov Yu., Orlean A. Dopyty v umovakh voyennoho stanu: osoblyvosti fiksatsiyi informatsiyi ta neobkhidnist zmin do zakonodavstva. *Justtalk*. 23 ber. 2022 r. URL: <https://justtalk.com.ua/post/dopiti-v-umovah-voennogo-stanu-osoblivosti-fiksatsii-informatsii-ta-neobkhidnist-zmin-do-zakonodavstva> (data zvernennya: 14.06.2023).
5. Loskutov T.O. Pravova rehlementatsiya dopytu v umovakh voyennoho stanu. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo*. 2022. Vyp. 71. S. 315-320. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/263478/259727> (data zvernennya: 10.06.2023).
6. Slidcha (rozshukova) diya OBSHUK. Pidstavy, prava, obovyazky, naslidky. URL: [https://protocol.ua/ua/slidcha_\(rozshukova\)_diya_obshuk_pidstavi_prava_obov_yazki_naslidki/](https://protocol.ua/ua/slidcha_(rozshukova)_diya_obshuk_pidstavi_prava_obov_yazki_naslidki/) (data zvernennya: 15.06.2023).
7. Obshuky pid chas diy voyennoho stanu v Ukraini: yaki pidstavy ta osoblyvosti yikh provedennya? URL: <https://www.reliance.com.ua/> (data zvernennya: 17.06.2023).
8. Deyaki protsesualni osoblyvosti provedennya slidchikh rozshukovykh diy v umovakh voyennoho stanu. URL: http://www.lsej.org.ua/11_2022/160.pdf (data zvernennya: 18.06.2023).
9. Tsutskiridze M.S. Problemni pytannya dosudovoho rozsliduvannya v zoni provedennya antyterorystychnoyi operatsiyi. Osoblyvosti protsesualnoho dokazuvannya u kryminalnykh provadzhenyakh pro zlochyny, vchyneni na tymchasovo okupovanykh terytoriyakh: materialy kruhloho stolu (26 lyp. 2016 r.). Kyiv, 2016. S. 148-149.
10. Vykorystannya sudom yak dokazu videozapysu pokazan, zibranykh pid chas voyennoho stanu: yaki prava osoby mozhut buty porusheni? URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/vikoristannya-sudom-yak-dokazu-videozapysu-pokazan-zibranih-pid-chas-voennogo-stanu-yaki-prava-osobi-mozhut-buti-porusheni/> (data zvernennya: 20.06.2023).
11. Litvinova I.F., Lobay D.M. Osoblyvosti provedennya obshuku abo ohlyadu zhytla chy inshoho volodinnya osoby v umovakh voyennoho stanu v Ukraini. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Yurydychnyy visnyk «Povitryane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2022. № 4(65). S. 172-178. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.65.17055>

FEATURES OF CONDUCT OF SOME INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: irina_litvinova@ukr.net, 5787857@stud.nau.edu.ua

Purpose: using the criminal procedural legislation of Ukraine, to conduct an analysis of some types of investigative (search) actions and to find out the peculiarities of their conduct in the conditions of martial law. **Research methods:** abstract-logical, comparativelegal, analytical and special-legal methods, in particular formal-legal and formal-logical methods. **Results:** some investigative (research) actions considered in the article are aimed at identifying, recording and evaluating evidence both in wartime and peacetime conditions. They are also important for establishing the circumstances of committing a criminal offense. Some of these actions cannot be carried out in accordance with the general conditions defined by the CPC, therefore a simplified procedure applies to them. Despite this, the legislator still needs to fully adapt the legal framework in accordance with the effect of the special regime and the realities of today. It was established that investigative (search) actions are a significant tool of evidence in criminal proceedings. It is proposed to adapt the regulatory and legal framework in the field of investigative (search) actions in accordance with the conditions of martial law. **Discussion:** procedural aspects of conducting some investigative (search) actions and characteristics of each of them. Currently, there is an urgent problem of bringing into compliance with the conditions of the special regime of actions aimed at obtaining and verifying evidence in criminal proceedings. Investigative (search) actions are an important element in criminal proceedings, the task of which is to identify, record and verify evidence. How well the investigation will be conducted and how fair the court verdict will be depends on how precisely the requirements of the criminal procedure and other special legislation will be observed. Taking into account the fact that martial law has been imposed on the territory of Ukraine, investigative (search) actions as a method of evaluating evidence have undergone significant changes and their implementation has become somewhat more difficult. Abuse by law enforcement and other bodies, violation of human and citizen rights and freedoms are not the only problems that each of us can face. Therefore, today, it is extremely relevant and important to find out and determine the specifics of conducting some investigative (search) actions in the conditions of martial law.

Key words: investigative search operations; martial law; evidence; search; interrogation, review; investigative experiment, pre-trial investigation; criminal proceedings; criminal procedural legislation.

Стаття надійшла до редакції 28.08.2023